

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Manuale, sev Institvtio Sacerdotvm, Ex Divinis Litteris Et Vetervm Patrvm Disciplina

Torres, Alfonso de

Ingolstadii, 1604

VIII. De modestia, & mansuetudine Sacerdotum. §. I.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48973](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48973)

CAPVT VIII.
 DE MODESTIA, ET
 MANSVETVDINE
 SACERDOTVM.

DE PATIENTIA:

DE HVMITATE:

DE INTERIORI
 GAUDIO, ET PACE:

DE SILENTIO:

DE TEMPORALIVM

CONTEMPTV.

*De Modestia, & Mansuetu-
 dine Sacerdotum. §. 1.*

SVMMARYM.

RESPONSIO mollis frangit iram, dura suscit-
 at. 1.

Modestia qualis. 9.

Laus propria vitanda. 10.

Mansuetudo quid. 11. 12. 13.

Præcedit humilitatem. 13. 14.

Eius effectus. 18.

Ad reprehendum necessaria. 8. 20.

Præcipue ornat eos, qui in potestatibus sunt. 22.

Ea nil potentius. 21.

In mansuetudine opera perfecta benevolentiam hominum conciliant. 2. 4. 7. 8.

Mansueti à Domino diriguntur, & docentur, hereditant terram, & delectantur in multitudine pacis, & inueniunt requiem animabus suis. 3. 5. 6.

Et incedunt cum cordis letitia. 17.

Et sunt medici cordis. 19.

Aliquando tamen mansuetudo transit in torporem desidia. 23.

Seueritas cum mansuetudine temperanda. 15. 16.

1 **R**ESPONSIO mollis frangit iram, sermo durus suscitatur furorem. *Prover. 15. 1. Reg. 25. 2. Reg. 10.*

2 **F**ili in mansuetudine opera tua perfice, & super hominum gloriam diligeris. *Eccl. 3.*

3 **D**iriget mansuetos in iudicio: docebit mites vias suas: Mansueti autem hereditabunt terram, & delectabuntur in multitudine pacis. *Psal. 24. & 36.*

4 **I**n mansuetudine serua animam tuam, & da illi honorem secundum meritum suum. *Eccl. 10.*

5 **B**eati mites: quoniam ipsi possidebunt terram. *Matth. 5.*

6 **D**iscite à me, quia mitis sum, & humilis corde: & inuenietis requiem animabus vestris. *Matth. 11.*

7 **O**bscuro ego vincit in Domino, vt digne ambuletis vocatione, qua vocati estis, cum omni humilitate, & mansuetudine, supportantes iniuriam in caritate. *Ephes. 4. Colos. 3.*

Seruum

Seruum Domini non oportet litigare : sed 8
mansuetum esse ad omnes, docibilem, patientem,
cum modestia corripientem eos, qui resistunt ve-
ritati. 2. *Tim* 2.

Modestia qualis esse debeat.

In modestia maxime tranquillitas animi, stu- 9
dium mansuetudinis, moderationis gratia, hone-
statis cura, decoris consideratio spectatur, &
queritur. S. *Ambros. de offi. l. i. c. 18. quem vide.*

Laus propria vitanda.

In familiaribus congressibus absit facinorum, 10
aut periculorum tuorum prolixa, & immodica
commemoratio: nec enim, vt tibi iucundum est,
tuorum certaminum meminisse, sic & aliis suaue
est, ea, quæ tibi acciderunt, audire. *Epicetus in En-
chiridio, c. 53.*

Mansuetudo quid.

MANSVETUDO est animi immobilis status, in- 11
ter vituperationem, & laudes eodem modo per-
seuerans. Initium quidem iræ vacuitatis, est labio-
rum silentium in perturbatione cordis: Medium
autem, silentium ipsarum quoque cogitationum
in animi tenuissimo motu: Finis vero, est inter im-
mundorum spirituum status stabilis, atque fixa
tranquillitas. S. *Ioan Climacus de ira vacuitate, gra-
du. 8.*

De eodem.

Qui sedati sunt, & compositis moribus, nempe 12
ad omni affectu vitioso liberi, adeo vt nullum re-

liquerint in animabus suis perturbationis locum, hi demum mansueti appellantur. *S. Basilii homil. in Psal. 33.*

De eodem: & quod mansuetudo præcedit humilitatem.

13 PRÆCVRKIT quidem solem matutina lux, omnem vero humilitatem mansuetudo præcedit. Quocirca Lucem ipsam audiamus ita eas gradatim ordinantem: *Discite, inquit, à me quia mitis sum, & humilis corde.* Mansuetudo est, in perturbationibus proximi, pro illo affectu summo atque integerrime orare. Mansuetudo est, supereminens iracundiæ pelago scopulus, fluctus omnes impingentes dissoluens, & numquam penitus cedens, aut in alteram inclinans partem. *S. Climacus gradus 24. de mansuetudine.*

De eodem.

14 MANSVETOS appellamus manere consuetos, id est, patientes, & mites, qui alienas iniquitates tolerant, nec aliquem grauare præsumunt. *Cassiodorus super Psal. 39.*

Seueritas à Sacerdote cum mansuetudine temperanda.

15 SEMPER Sacerdotali pectore cum terrore seueritatis custodiri debet virtus mansuetudinis, ut & iram mansuetudo custodiat, & ira mansuetudinem; ne, si forte dissoluta sit zelus discretionis euanescat. *S. Gregor. hom. 6. in Lucam.*

Da

De eodem.

DISCIPLINÆ rigor regere debet mansuetudi- 16
nem, & mansuetudo ornare rigorem, vt nec rigor
sit rigidus, nec mansuetudo dissoluta. *Idem S. Greg.*
Moral. l. 19. c. 12. dist. 45 c. sunt namque. Et p. 3. Pastro-
ralis, admonitione 17. Vide sup. c. 3. §. 3. de suauitate, cap.
sunt nonnulli, n. 24. Et c. idcirco, n. 25.

Mansuetorum est, incedere cum cordis
lætitia.

MANSVETI lætentur, non dixit, in lege docti. 17
non ieiunantes, non psallentes, sed mansueti læ-
tentur, qui caritate præcipue habere rerum omni-
um temperantiã consueuerunt. *Cassio. super Psa. 33.*

Mansuetudinis effectus.

MANSVETVS in afflictione fortis est, in pugna 18
tranquillus, sub alterius imperio lætus, sub iugo
triumphat humilitatis. *S. Ephrem. c. de mansuet.*

Mansuetus homo cordis est medicus.

S. Ambros. ad Vercell. Episcopum.

Mansuetudo ad reprehendendum ne- 19
cessaria.

Vide sup. c. 7. §. I. de doctrina, cap. non tantum in re- 20
prehendendo, num. 78.

Mansuetudine nihil potentius.

S. Chrysost. hom. 57. super Genesin.

Mansuetudo præcipue ornat eos, qui in 21
potestatibus sunt.

Idem S. Chrysost. hom. 84. super acta Apostolorum. 22

Manfuetudo aliquando transit in defidia torporem.

- 23 MANSVETI, dum præfunt, nonnumquam vicinum, & quasi iuxta positum torporem defidia patiuntur; & plerumque, nimia resolutione lenitatis, vltra quam necesse est, vigorem diftrictionis emolliunt. *S. Gregor. in Paftor. p. 3. admon. 17. Adde, quæ fcripsi. fup. c. 3, §. 3. de fua uitate in verbis, & inf. p. 3. c. 11. Ne fit iracundus Sacerdos.*

De Patientia Sacerdotum.

§. I I.

SVMMARIVM.

P

- ATIENIA quid. 6.
 Vere patiens quis. 7. 8. 9. 10.
 Et eft vere Martyr fine ferro. 11. 12.
 Finis patientiæ quis. 15.
 Toleranda perfecutio, & aduerfitas, fpe futura retributionis, exemplo Dauid, & Agricola. 1. 5. 20.
 Et dulcedinis concordie mox futura. 17.
 Vir patiens multa prudentia gubernatur. 2.
 Et eft melior viro forti, & expugnatore urbium. 3.
 Et femper letus orat. 24.
 Et omnibus virtutibus exornatur. 25.
 Patientia omnibus exhibenda à Sacerdotibus, exemplo Domini. 4. 16. 17. 18.
 Et qualiter. 19.
 Suauius tolerantur iniuftæ contumelie, quam iuftæ. 7.
 Et

Et corporis incommoda, quam iniuriæ. 22.

Et minoris meriti est, bonis operibus insudare, quam aduersa tolerare. 13.

Armus dexter, & pinguedo pectoris, quæ sacerdoti seruabantur, quid notent. 14.

Concordia non nisi per patientiam seruatur. 22.

Tumidus tumidum sedare non potest. 23.

Parua Principum peccata statim manifesta fiunt. *ibid.*

DIMITTITE eum, vt maledicat: Dominus enim præcepit ei vt malediceret Dauid, &c. Dimittite eum vt maledicat iuxta præceptum Domini: si forte respiciat Dominus afflictionem meam, & reddat mihi Dominus bonum pro maledictione hac hodierna. 2. Reg. 16.

Qui patiens est, multa gubernatur prudentia. 2

Prou. 14.

Melior est patiens viro forti: & qui dominatur animo suo, expugnatore urbium. *Prou. 16.* 3

Patientes estote ad omnes. 1. *Theff. 5.* 4

Patientes estote fratres vsq; ad aduentum Domini. Ecce agricola expectat pretiosum fructum terræ, patienter ferens, donec accipiat temporaneum, & serotinum. Patientes estote & vos, & confirmate corda vestra. *Iacob. 5.* 5

Patientia quid.

Idcirco possessio animæ in virtute patientiæ ponitur, quia radix omnium, custosque virtutum patientia est. Per patientiam vero possidemus animas *Luc. 21.* 6

h 5

mas

mas nostras, quia, dum nobis ipsis dominari dicimus, hoc ipsum incipimus possidere, quod tuimus. Patientia vero est, aliena mala æquanimiter perpeti, contra eum quoque, qui mala irrogat, nullo dolore morderi, &c. *S. Greg. hom. 35. super c. 21. Luca.* Est etiã patientia custos condicionis nostræ, vt bene probat idem *S. Gregor Pastor. p. 3. admon. 10.*

Patientia vera est, ferre iniurias innocentem; & suauius est, ferre iniuste illatas, quam iuste.

7 **PATIENTIA** vera & perfecta est, cum quis sustinet patienter iniurias, non solum cum reus est, sed etiam cum innocens, exemplo Iob, dicentis: Non peccaui, & in amaritudinibus moratur oculus meus. Et, licet intolerabilior sit iniuria innocenti, quã culpabili; tamen multo suauius sufferri potest, & debet iniuria, cum nihil conscientia remordet de culpa aliqua præcedente. *Albertus Magnus in Paradiso anima, c. 4.*

Ille vere est patiens, qui & aduersis atterritur, & tamen ab spei suæ reatitudine non curuatur: b Nec potest esse vere patiens absq; magna animi virtute.

a *S. Greg. Moral. l. 11. c. 17.* **b** *S. Clemens Alex. Stromatum l. 2.*

Patienter fert iniuriam, qui proprios defectus considerat.

PATIENTER illatam iniuriam tolerat, qui pie memi-

meminit, quod fortasse adhuc habet, in quo debet ipse tolerari. *S. Bonau. in Phar. l. 2. c. 28. ex S. Gregor.* Patientia enim vera, atq; tranquillitas absque profunda cordis humilitate nec acquiritur, nec tenetur. *Cassianus coll. 18. c. 11.*

De eodem.

Cum Sacerdos, n. 26. vt inf. de Humilitate, cum seqq. 10

Sine ferro Martyr esse poteris, si patientiam in animo veraciter conseruaues, &c. Clypeo patientiæ frange sagittas contumeliæ, &c.

S. Bernardus de modo bene viuendi serm. 40. La- 11
Etianus Firmianus de vero cultu, c. 18.

De eodem.

SINE ferro, & flamma Martyres esse possumus, 12
si patientiam in animo veraciter custodiamus. *S. Gregor. hom. 35. super Ezechielem.*

Maioris est meriti, aduersa patienter tolerare, quam bonis operibus insudare.

S. Bonau. de processu 6. religionis c. 25. ex S. Gregor. 13

Armus dexter, & pinguedo pectoris, quæ Sacerdoti de mactatis pecudibus seruabantur, quid noent.

De qualibet mactata pecude lex iubet duas cer- 14
tas partes Sacerdotibus decidi, armum dextrum, & pectoris pinguedinem. Quarum altera significat requiri in eis fortitudinem in omni actione, ne le-

ne legitima, siue dandum, siue capiendum, siue operandum sit quippiam; altera vero animum placatum, & alienum ab ira postulat. Hanc enim aiunt habitare in pectore, vbi natura collocauit vim irritabilem, ceu militem in praesidio munito, videlicet compage ossium firmissima neruis adstricta validis. *Philo de honoribus Sacerdotum.*

Finis patientiae non in irascendo iuste, sed in penitus non irascendo consistit.

- 15 *Cassianus l. 8. c. 20. 21. coll. 16. c. 6. 27. Intellige nomine Ira affectum quendam, qui rationem anteuertit. Alioqui, si ira non fuerit, cum causa subest, nec doctrina proficit, nec iudicia stant, nec crimina compescuntur. S. Chrysof. hom. 11. in Matth.*

Patientes sint ad omnia Sacerdotes, exemplo Domini.

- 16 **Si persecutiones veniunt, Sacerdotes mei, non deficiamus, sed patientiam habeamus: si necessitas paupertatis contingat, non desperemus, sed in Domino confidamus: si colaphis caedimur, aliam partem parare non differamus: si blasphemamur, non respondeamus, sed parcamus: si verbo, vel murmure percutiamur, taceamus: si occidimur, gaudenter ad mortem pergamus. Quare? Quia non est seruus maior Domino suo. Si enim me persecuti sunt, & vos persequentur, ait Dominus. Ita enim patientia ornari debemus, si ministri Christi esse optamus. S. August. ad fratres Eremi. serm. 37. S. Isidorus de contemptu mundi, cap. de patientia.**

Sacer.

Sacerdos ferat patienter iniurias, expectans dulcedinem concordiae mox futurae.

INIURIIS laceffitus, non solum labia, sed & profunda pectoris sui tranquilla custodiat, &c. Nec praesentem considerans statum ea proferat, quae ad horam turbatus suggerat furor, dictatque animus asperatus; sed vel praeteritae caritatis recolat gratiam, vel reformatae pacis redintegrationem mente perspiciat, eamque velut continuo reuersuram etiam in ipso commotionis tempore contempletur. Dumque se ad dulcedinem seruat concordiae mox futurae, amaritudinem praesentium non sentit iurgiorum, & ea potissimum respondebit, e quibus vel a semetipso reus fieri, vel ab alio reprehendi restituta caritate non possit; sicque adimplebit Propheticum illud eloquium: In ira misericordiae memor eris. *Cassianus coll. 16. c. 26.* *Hab. 3.*

Patientia vincendae à Sacerdote contumeliae, non vindicandae.

MAGIS optamus, & cupimus contumelias, & iniurias singulorum clementi patientia vincere, quam Sacerdotali licentia vindicare. *S. Cyprianus l. 3. epistola 9.*

Tolerandi mali à Sacerdote ut emendentur, non ut fiat eorum malitiae particeps.

PARATYS esse debet Sacerdos iustus, & pius, patienter

tienter eorum malitiam sustinere, quos fieri bonos quærit, vt numerus potius crescat bonorum, non vt pari malitia se quoq; numero addat malorum. *S. August. 23. q. 1. c. eod.*

Spe futuræ vitæ aduersa mundi toleranda.

20 NE indignemini, Sacerdotes, si mundo mali florent, & vos aduersa patimini: quia non est Christianæ religionis, in temporalibus exaltari, sed potius deprimi. Mali enim nihil habent in cælo, & vos nihil habere debetis in terra: sed, spe illius boni, ad quod tenditis, quidquid in via contingit, gaudere debetis. *S. August. serm. de patientia.*

Facilius tolerantur corporis incommoda quam contumeliæ.

21 CIBVM, potum, stratum item molle contemnere, multis ne labori quidem id esse videmus, iis præsertim, qui natura agrestiores per ætatis vigorem ita sunt educati, ac multis etiam aliis: at contumeliam, vim, incommodum, molestum aliquod verbum, tum vero scommata ab inferioribus nonnumquam leuiter, atq; impræmeditate, nonnumquam etiam reddendo iure contorta; præterea & quærelas temere, ac nulla causa tum à Principibus, tum à subditis natas, non multorum est ferre posse, sed vnius tantum, & alterius. Huiusmodi autem ingenio præditi homines ab Episcopatus cancellis, à Sacerdotij claustris procul arcendi sunt.

sunt. *S. Chrysof. de Sacerd. l. 3. S. Augustinus epistola ad Probam.*

Concordia non nisi per patientiam seruatur.

NVMQVAM seruari concordia, nisi per solam patientiam, valet. Crebro namque in humana actione nascitur, vnde mentes hominū vicissim à suauitate, ac dilectione separentur. Et, nisi ad aduersa toleranda se animus præparet, proculdubio humerus corpori non inhæret. *S. Gregor. Moral. l. 21. c. 16.*

Qui tumidus est, tumidum sedare non potest: & vel parua Principum peccata statim manifesta fiunt.

QUI fieri potest, vt illoium tumores & inflammationes sedetis, qui ipse tumescit? Quis vero plebeius vir concupiscat statim temperans moderatusque fieri, Principem intuitus iracundum? Neq; enim possunt Episcoporum vitia dissimulari, sed vel parua, atque exigua confestim manifesta fiunt. *S. Chrysof. de Sacerd. l. 3. S. Bonau. de sex alio Seraph. c. 1.*

Si tolerans fueris, semper lætus orabis.

S. Nilus de oratione c. 21.

24

Vir patiens omnibus virtutibus exornatur.

PATIENTIA non manet sola, sed multis cum virtutibus coniuncta est. Patiens enim omnibus virtu-

virtu-

virtutibus exornatur : gaudet in rebus aduersis, in calamitatibus probatur, exultat in tentationibus, ad obedientiam promptus, in longanimitate stabilis, in caritate perfectus, maledicentibus benedicit, in bello pace perfruitur, in pace non est dissolutus, &c. Alacer in ieiuniis, frequens in orationibus, diligens in vitæ ratione instituenda, gratus in muneribus suis obeundis, in mutua consuetudine iucundus, in consilio dulcis, in vigilia letus, in hospitem cura studiosus, in ægrotantium ministerio sedulus, velox ad subueniendum, sobrius ad cogitandum, ad omne denique negotium expeditus: ad cuncta enim opera bona est paratissimus. Quare magna cum fiducia ad Dominum ex-
Psal. 39. clamat, dicens: Expectans expectaui Dominum, & intendit mihi, & exaudiuit preces meas. *S. Ephraëm de virtutibus & vitiis, cap. de Patientia. Vide Inf. p. 3. c. II. Ne sit iracundus.*

De Humilitate Sacerdotum.

§. III.

SVMMARIVM.

QVI paruulus est in oculis suis, à Deo exaltatur. 1. 12.
 Qui se humiliat, à Deo liberatur à malis, & exauditur. 2. 3. 4. 5. 6. 9.
 Quanto quis maior, eo humilior esse debet. 7. 8. 11. 21.
 Pott.

Potestas cum humilitate suscipienda: quia ignoratur,
an sit à Deo. 22. 23.

Quando quis iustior, eo humilior: quia proprius defe-
ctus clarius intuetur. 18. 19. 20.

Humilitas vera quæ. 13. 14.

Eius varia epitheta. 16.

In prosperis, & aduersis tenenda. 24.

Ea nihil sublimius, ideo amplectenda. 17.

Immoderata tamen reprehensibilis est. 33.

Sacerdos debet esse humilis, quia pacatum, & tranquil-
lum ministerium gerit. 15.

Qui seipsum cognoscit, transit in Deum. 25.

Et is alium non reprehendit. 26. 27. 28.

Qui verbo humilis non est, nec opere erit. 30.

Superbus appetit humilis apparere, ne vilis habeatur.

31. 32.

Prestat cum iniquatione carnis, quam cum elatione
mentis habere conflictum. 29.

NONNE, cum paruulus esses in oculis tuis, ca- 1
put in tribus Israël factus es? 1. Reg. 15.

Nonne vidisti humiliatum Achab coram me? 2

Quia igitur humiliatus est mei causa, non indu-
cam malum in diebus eius, sed in diebus filij sui in-
feram malum domui eius. 3. Reg. 21.

Cum vidisset Dominus, quod humiliati essent, 3

factus est sermo Domini ad Semeram, dicens:

Quia humiliati sunt, non disperdam eos, daboq;
eis paucillum auxiliij, & non stillabit furor meus
super Ierusalem. 2. Paralip. 12.

i

Hæc

- 4 Hæc dicit Dominus: Quoniam audisti verba voluminis, atq; emollitum est cor tuum, & humiliatus est in conspectu Dei super his, quæ dicta sunt contra locum hunc, & habitatores Ierusalem, reueritusq; faciem meam, scidisti vestimenta tua, & fleuisti coram me: ego quoq; exaudiui te, dicit Dominus. *2. Paralip. 34.*
- 5 Non in multitudine est virtus tua Domine, neque in equorum viribus voluntas tua est, nec superbi placuerunt tibi: sed humilium, & mansuetorum semper tibi placuit deprecatio. *Judith 9.*
- 6 Quanto magnus es, humilia te in omnibus, & coram Deo inuenies gratiam: quoniam ab humilibus honoratur. *Eccl. 3.*
- 7 In die honoris tui ne extollaris, &c. *Eccl. 11. Re-ctorem te posuerunt: noli extolli: esto in illis quasi vnus ex istis, &c. Eccl. 32.*
- 8 Oratio humiliantis se nubes penetrabit. *Eccl. 35.*
- 9 Humiliatus sum, & liberauit me. *Psal. 14.*
- 10 Qui voluerit inter vos primus esse, erit vester seruus. *Matt. 20. Marc. 10. Luc. 9. 22.*
- 11 Facti sumus paruuli in medio vestrum. *1. Thes. 2.*
- 12 Humiliamini in conspectu Domini, & exalabit vos. *Iacob. 4.*

Humilitas vera quæ.

- 13 HVMILITAS vera & perfecta est, cum exhibita gloria contemnitur, nec exhibenda appetitur, &c. Verus humilis nec maiori, nec minori, nec æquali se comparat, immo nullum inferiorem se credit nullum

nullum omnino spernit, &c. Talis nullam timet contumeliam, quia nullam amat gloriam, &c. *Albertus Magnus in Paradiso anime, c. 2.* Est enim virtus, qua homo verissima sui agnitione sibi ipsi vilescit. *S. Bernardus de gradibus humilitatis, & contemptus propriae excellentiae. Idem epistola 42. S. Bonau. de perfectione vitæ, c. 2. decem indiciis comprobatur. Casianus l. 4. c. 39.*

Verus humilis nō vult humilis prædicari, sed vilis reputari, gaudet cōtemptu sui.

Idem S. Bernardus in Cant. serm. 16.

14

Humilis debet esse Sacerdos, quia pacatum & tranquillum ministerium gerit.

Si Christi altari ministras, da operam, vt cum ipsius legibus munus tuum administres; mansuetum videlicet, atq; corde humilem, & submissum te præbens. Neque enim forensem quandam præfecturam, atq; imperium fastu, ac pompa, & insolentia tumidum tractas, sed pacatum, atque tranquillum ministerium, &c. *S. Isidorus Pelus. epist. 157. lib. 1.*

Humilitatis varia epitheta.

HMILITAS tutissimus est virtutum omnium thesaurus. *S. Basilius de constitutionibus monast. c. 17.*

Est custos pudicitiae, & mater patientiae. *S. Bernardus de ordine vitæ. Casianus l. 7. c. fin. & coll. 18. c. 13.*

Est fundamentum, & custos omnium virtutum. *Idem S. Bernardus serm. 1. de Natali. Est magistra*

i 2

omni-

omnium virtutum, & celestis ædificij firmissimum fundamentum. *Idem Cassian. coll. 15. c. 7.* Est virtutum omnium mater, ac totius spiritualis structuræ solidissimum fundamentum. *Idem Cassian. coll. 19. c. 2.* Magistra rectitudinis. *S. Gregor. Moral. l. 25. c. 14. optime l. 34. c. 18.*

Humilitate nihil sublimius, ideo amplectenda.

- 17 **DVM** se humiles deiiciunt, ad Dei similitudinem ascendunt, &c. Quid humilitate sublimius, quæ, dum se in ima deprimit, auctori suo manenti super summa coniungitur. *S. Gregor. Pastor. p. 3. admon. 18.* Humilitatem ergo amplectere, & diaboli retibus numquam capieris: leuissimis enim humilitatis alis sublatus, velocior, ac sublimior existes, quam vt ab eo capi possis. *S. Ephraëm de recta vite ratione, c. 8.*

Quo quis iustior, eo humilior, quia proprios defectus clarius intuetur.

- 18 **SANCTI** viri, quo altius apud Deum virtutum dignitate proficiunt, eo subtilius indignos se esse deprehendunt: quia, dum proximi luci fiunt, quid eos in seipsis latebat, inueniunt. *S. Bonau. in Phar. l. 1. c. 34. de reform. mentis c. 10. de processu 6. religionis c. 18. ex S. Gregorio l. Moralium 32. c. 1.*

De eodem.

- 19 **SANCTI** omnes, quando in Dei visione proficiunt, quanto magis diuinitatis interna conspiciunt, tanto magis se nihil esse cognoscunt. Nusquam quip-

quippe legitur, quod Abraham cinerem, & pulue-^{Gen. 18.}
 rem se esse professus est, nisi cum habere meruerit
 Dei colloquium. *S. Gregor. Moral. l. 18. c. 27. l. 35. c. 2.*
S. Bonau. in Phar. l. 2. c. 29. & in Spec. disc. partic. 2. c. 3.

De eodem.

QUANTO magis profecerit mens humana, & ad ²⁰
 sinceriores peruenerit contemplationis puri-
 tatem, tanto se immundiores quasi per speculum
 suae puritatis inspiciet. Quia necesse est, vt, dum
 animus ad sublimiorem se extendit intuitum, &
 maiora, quam agit, prospiciens concupiscit, illa, in
 quibus est, vt inferiora, ac semper viliora despi-
 ciat. *Cassianus coll. 23. c. 20. 21. & fere per totam colla-
 tionem, & l. 12. c. 15. S. Chrysost. de Sacerd. l. 6. & dis-
 similitudine 62. S. Gregor. Moralium l. 5. c. 21.*

Quanto quis in dignitate sublimior, tan-
 to humilior esse debet.

QUANTO ad maiores Sacerdotij gradus acce- ²¹
 dere tibi propinquius contigerit, eo animos tuos
 magis demittito, idque territus exemplo filiorum
 Aaron. Pietatis enim cognitio, humilitatis, & mā-
 suetudinis cognitio est, quādo, se animo scire sub-
 mittere, Christum est scire imitari, &c. *S. Basilius
 serm. de abdicatione saeculi. S. Bernard. epist. 42.*

Potestas cum humilitate suscipienda.

IMPOSITAS tibi curas humiliter suscipe: tradi- ²²
 tum ministerium mente subdita exple. Esto obe-
 diens diuinæ dispensationi, voluntati eius contra-
 ire non audeas, &c. *S. Isidorus in Synonymis. c. fin.
 dist. 100. c. contra morem.*

Tantum necesse est, vt se vnusquisque in
humilitate deprimat, quantum si sic
electus ignorat.

23 *S. Gregor. super 1. Regum 16.*

Humilitas in prosperis, & in aduersis re-
nenda.

24 *Idem S. Gregor. l. 2. epist. 51.*

Qui seipsum cognoscit, transit in Deum.

25 *Mercurius Trismegistus in Pimandro.*

Qui se considerat, alium non reprehendit.

26 **C**VM Sacerdos ad semetipsum reuertitur, & sese bene considerat, non exquirat, quid in aliis reprehendat, quia in semetipso inuenit multa, quæ plangat, &c. *S. Bernardus de modo bene viuendi serm. 54.*

De eodem.

27 **N**VMQVAM detrahes, si te bene perspexeris. *S. Isidorus in Synonimis. Vide sup. §. 2. de patientia, cap. Patienter illatam, n. 9.*

De eodem.

28 **E**x consideratione propriorum defectuum conseruatur humilitas in virtutibus. *S. Gregor. Moral. l. 28. c. 6.*

Præstat, cum iniquatione carnis, quam cum elatione mentis habere confictum.

29 *S. Climacus gradu 4. de obe. S. Greg. Moral. l. 33. c. 11.*

Qui

Qui verbo non est humilis, nec erit
opere.

Qui in verbo humilis non est, numquam pro- 30
fecto erit in opere, &c. Ex obedientia humilitas,
ex humilitate vero placida animi tranquillitas na-
scitur. *Idem S. Climacus ibidem.*

Gloriosa res humilitas, qua ipsa quoq; su-
perbia palliare se appetit, ne vilescat.

S. Bernardus de duodecim gradibus humilitatis. 31

De eodem.

Quid facit superbia sub pannis humilitatis tuę, 32
Domine Iesu? numquid non habet, quo se pal-
liet humana malitia, nisi vnde inuoluta est salua-
toris infantia? *Idem S. Bernardus in apologia.*

Immoderata humilitas damnatur.

SOLERTER intuendum est, ne, dum immode- 33
ratus custoditur virtus humilitatis, solvantur iura
regiminis; & dum prælatus quisq; plus se, quam
debet, deijcit, subditorum vitam distringere sub
disciplinæ vinculo non possit, &c. *S. Gregor. Pastor.*
p. 2. c. 6. l. 1. epist. 24. Moral. l. 26. c. 19. l. 1. c. 10. Ne, et-
iam cum studet plusquam necesse est hominibus
subijci, compellatur etiam eorum vitia ve-
nerari. *Idem S. Greg. Past. p. 3. admon.*

18. *Alia vide inf. p. 3. c. 10.*

Ne sit superbus.

regis

i 4

De

*De interiori Gaudio, & Pace Sa-
cerdotum. §. IV.*

SVMMARIVM.

MAGNA dulcedo, pax, & tranquillitas timen-
tium, & diligentium Deum. 1. 2. 4. 5. 6. 8. 9. 10.
Anima, quæ renuit consolari, meminit Dei, ac
delectatur. 3.

*Nec est oblectamentum super cordis gaudium, quod de
Deo, & de virtutibus concipitur. 7.*

Quæ vera iusti letitia, & consolatio. 11. 12. 13.

*Quam ineffabilis tranquillitas, & dulcedo eius in do-
mo solitudinis. 14. 15. 16.*

Qualiter anima intra se consistens delectetur. 17.

De voluptate ignis, & lucis diuine. 18.

De differētia voluptatis, et amoris Diuini, et terreni. 19.

Quæ utilis tristitia, quæ perniciofa, & repellenda. 20.

Numquam est tristis, qui bene, & pie viuit. 21.

*Melior est hilaris decantatio quinq; Psalmorum, quam
anxia, & tristis totius Psalterij. 22.*

*Pax cordis quæ, & quæ solida, & firma tranquillitas
animi. 23. 24. 25.*

Ea vero acquiritur pro qualitate abnegationis. 28. 29.

Ea nascitur ex vera humilitate. 30.

Et ideo illam habere non poterit iniquus. 26.

Cor tranquillum frequenter Deus visitat. 27.

Pax vitæ præsentis, & diligere debet, & contemni. 31.

Pax & mansuetudo characteres animæ piæ. 32.

Conscientia bonæ epitheta. 33.

Quam

QVAM magna multitudo dulcedinis tuæ Do- 1
mine, quam abscondisti timentibus te.

Psal. 30.

Mansueti autem hæreditabunt terram, & dele- 2
tabuntur in multitudine pacis. *Psal. 36.*

Renuit consolari anima mea, memor fui Dei, 3
& delectatus sum, & exercitatus sum, & defecit
spiritus meus. *Psal. 76.*

Vox exultationis, & salutis in tabernaculis iu- 4
storum. *Psal. 117.*

Pax multa diligentibus legem tuam: & non est 5
illis scandalum. *Psal. 118.*

Qui me audierit, absque terrore requiescet, & 6
abundantia perfruetur, timore malorum sublato.

Prov. 1.

Non est oblectamentum super cordis gaudi- 7
um. *Eccle. 30.*

Vtinam attendisses mandata mea: facta fuisset 8
sicut flumen pax tua, & iustitia tua sicut gurgites
maris. *Isa. 48. Baruch. 3.*

Latamini cum Ierusalem, & exultate in ea o- 9
mnes qui diligitis eam: gaudete cū ea gaudio vni-
uersi, qui lugetis super eam, vt sugatis, & replea-
mini ab vbere consolationis eius: vt mulgeatis, &
deliciis affluatis ab omnimoda gloria eius. Quia
hæc dicit Dominus: Ecce ego declinabo super
eam quasi fluuium pacis: & quasi torrentem in-
undantem gloriam gentium, quam sugetis: ad
vbera portabimini, & super genua blandietur vo-
bis, &c. *Isai. 66.*

- 10 Discite à me, quia mitis sum, & humilis corde, & inuenietis requiem animabus vestris. *Matth. 11.*

Quæ vera lætitia.

- 11 GAVDIVM solum verum est, quod de creatore concipitur, &c. *S. Bernardus ep. 114.* Neque possidetur verum gaudium, nisi pax, & iustitia teneatur. Prima enim est, & quasi radix iustitia, secunda pax, tertia gaudium. De iustitia nascitur pax, de pace gaudium generatur. *S. Ces. admonit. 2.*

De eodem.

- 12 QVEM prava affectio prorsus nulla obturbat, contraque, cui virtus est omnis, omnisque dignitas comes adiuncta, hunc sine dubio rite, & vt par est lætari, existimandum est; eiusque iustitiam immutabilem esse, atque sempiternam, quando lætitia virtutis, & bonitatis est affectatrix, &c. *S. Basil. in constit. Monast. c. 3.*

De ineffabili iusti lætitia, & consolatione.

- 13 NVLLVS hominum est, qui, mira esse opera Dei, etiam ex ipsius creaturæ magnitudine, non agnoscat. Cæterum illa, quæ in Sanctis suis quotidiana operatione dispensat, ac speciali munificentiâ affluenter effundit, nullus alius, nisi anima perfruentis, agnoscit: quæ in secreto conscientie sue ita est beneficiorum eius arbitra singularis, vt ea non solum nullo valeat sermone differere, sed ne sensu quidem, & cogitatione complecti, cum

ab illo ignito feruore discedens, ad istos materia-
 les, ac terrenos intuitus fuerit deuoluta, &c. Præ-
 termitto illas secretas, atque absconditas dispen-
 sationes Dei, quas intra se peculiariter exercere
 mens Sanctorum omnium momentis singulis
 intuetur; illam caelestem infusionem lætitiæ spiri-
 tualis, qua deiectus animus in sperati gaudij alacri-
 tate sustollitur; illosque ignitos cordis excessus, &
 tam ineffabilia, quam inaudita solatia gaudio-
 rum, quibus nonnumquã ignauissimo stupore tor-
 pentes ad orationem feruentissimã, velut de som-
 no profundissimo, suscitamur, &c. *Cass. col. 12. c. 12.*
 De ineffabili dulcedine, quam sentit cor
 iusti in domo solitudinis.

STANS in domo solitudinis, quasi onager soli- 14
 tarius, & habitaculum habens in terra falsuginis, *Osee. 8.*
 & attrahens ventum amoris mei, os meum ape-
 rio ad te Domine, & attraho spiritum; & nonnun-
 quam, Domine, quasi clausis oculis ad te inhianti
 mittis in os cordis, quod non licet mihi scire quid
 sit. Saporem quidem sentio dulcedinem adeo
 confortantem, vt, si perficeretur in me, nihil ultra
 quærerem, &c. *S. Bernard. tract. de amore Dei, c. 9.*

Sacerdotes sancti magna mentis tran-
 quillitate & dulcedine perfruuntur,
 qui transitoria despiciunt, & in secessu
 mentis habitant.

SANCTI Sacerdotes, qui nihil huius mundi ap- 15
 petunt, nullis proculdubio in corde tumultibus pre-
 muntur.

muntur. Omnes quippe inordinatos desideriorum motus à cubili cordis manu sanctæ considerationis eijciunt; &, quia transitoria cuncta despicunt, ex his nascentes cogitationum insolentias non patiuntur. Solam enim æternam patriam appetunt; &, quia nulla huius mundi diligunt, magna mentis tranquillitate perfruuntur. Vnderete dicitur: Qui ædificant sibi solitudines. Solitudines quippe ædificare, est, à secreto cordis terrenorum desideriorum tumultus expellere, & vna intentione æternæ patriæ in amorem intimæ quietis anhelare. An non cunctos à se cogitationum tumultus expulerat, qui dicebat. Vnam petij à Domino, hanc requiram, vt inhabitem in domo Domini omnibus diebus vitæ meæ. A frequentia quippe terrenorum desideriorum fugerat, & ad magnum videlicet solitudinem semetipsum contulerat, &c. A tumultu rerum corporalium magnum quendam secessum petierat quietam mentem, in qua tanto purius Deum cerneret, quanto hunc cum se solo solum inueniret. *S. Gregor. Moral. l. 4. c. 28.*

De eodem.

¹⁶ DIVINA aspiratio humanam mentem tangendo subleuat, &, temporales cogitationes deprimens, æternis hanc desideriis inflammat, &c. Dicitur autem absconditum; quia non potest sciri, nisi à quo potest haberi, &c. Sicut enim Paraclitus inuisibilis est, ita omnem, quem repleuerit, ad de-

sideran-

sideranda inuisibilia accendit, &c. Sæculares autem mentes, quanto se foris per desideria dilatant, tanto ad receptionem illius sinum cordis angustant, &c. *Idem Gregor. Moral. l. 5. c. 19.*

Qualiter anima delectatur intra se consistens.

QUAMVIS sine anima nihil caro desideret, & 17 inde accipiat sensus, vnde sumit & motus; eiusdem tamen est animæ, quædam sibi subditæ negare substantiæ, & interiori iudicio ab inconuenientibus exteriora frenare: vt à corporeis cupiditatibus sæpius libera, in aula mentis possit diuinæ vacare sapientiæ, vbi, omni strepitu terrenarum silente curarum, in meditationibus sanctis, & in deliciis lætetur æternis. *S. Leo serm. 8. de ieiunio decimum mensis.*

De voluptate ignis, & lucis Diuinæ.

ECCE video lumen cæli oculis mentis meæ, 18 desuper interlucet radius à facie luminis, & lætificat omnia ossa mea. O si perficeretur in me! Auge quæso, luminis auctor, auge, quæso, quod interlucet in me: dilatetur, obsecro, dilatetur ex me. Quid hoc est, quod sentio? Quis est ignis, qui calefacit cor meum? O ignis, qui semper ardes, & numquam extingueris, accende me! O lux, quæ semper luces, & numquam obfuscaris, illumina me! O vltinam arderem ex te! Ignis sancte, quam dulciter ardes,

ardes, quam secrete luces, quam desideranter audiris! *S. August. c. 20. Meditationum.*

De differentia voluptatis, & amoris Diuini, & terreni.

- 19 QVAMQVAM hæc infima habeant suas delectationes, suosque amores, non tamen tali modo delectant, sicut tu Deus noster. In te enim delectatur iustus, quia amor tui suavis est, & quietus: nam pectora, quæ possides, dulcedine, & suauitate, & tranquillitate replet. E contra, amor sæculi, & carnis, anxius est, & perturbatus; animas certe, quas ingreditur, quietas esse non patitur: semper enim suspicionibus, & perturbationibus, variisque timoribus sollicitat eas. Tu itaque es delectatio rectorum, & merito: quies enim valida est apud te, & in perturbabilis vita. Qui intrat in te, bone Domine, intrat in gaudium Domini sui, & non timebit amplius, sed habebit se optime in optimo. *Idem S. August. ibidem, c. 35. De septem differentiis amoris spiritualis & carnalis, vide S. Bonau. opusculo de processu. S. Relig. c. 16.*

Quæ utilis tristitia, quæ perniciofa, & repellenda.

- 20 OMNIS tristitia, quæ non pro salutari poenitentia, vel pro studio perfectionis, vel pro desiderio suscipitur futurorum, tamquam sæculi, & quæ mortem inferat, æqualiter repellenda est; ac, sicut fornicationis Spiritus, seu philargyriæ, vel iræ, de nostris

nostris cordibus penitus extrudenda. *Cassianus lib. 9. c. 12.* Et nimia, vt quæ auctrix peccati esse solet, reijcienda. *S. Basil. orat. 12. de tristitia & mœrore.*

Si bene, & pie vixeris numquam eris tristis. Bona vita semper habet gaudium.

S. Bernardus de modo bene viuendi sermo. 12. ex S. Isidoro. 21

Decantatio hilaris paucorum Psalmorum melior est, quam tristis, & anxia totius Psalterij.

MELIOR est quinque Psalmorum decantatio cum cordis puritate, & serenitate, & spirituali hilaritate, quam totius Psalterij modulatio cum anxietate cordis, atque tristitia. *S. Hieron de cons. dist. 5. Non Mediocriter.* 22

Pax cordis quæ.

PAX est serenitas mentis, tranquillitas animi, simplicitas cordis, vinculum amoris, consortium caritatis. *S. August. de verbis Domini.* 23

De eodem.

PAX vera ad Deum est cum quinque sensus, & vsus membrorum omnium, & omnia exteriora opera ad nutum rationis disponuntur, cumque omnes affectiones, cogitationes, & voluntates, & inuentiones, & omnia interiora secundum ordinationem rationis fiunt, &c. *Albertus Magnus in Paradiso animæ.* 24

cap. 13.

Quæ

Quæ solida, & firma animi tranquillitas.

25 VNA placida & fida tranquillitas, vna solida & firma securitas, si quis, ab his inquietantis sæculi turbinibus extractus, salutaris portus statione fūdatus, ad celos oculos tollat a terris; & ad Domini munus admissus, ac Deo suo mēte iam proximus, quidquid apud cæteros in rebus humāis sublime, ac magnum videtur, intra suam iacere conscientiam gloriatur. Nihil appetere iam, nihil desiderare de sæculo potest, qui sæculo maior est. Quā stabilis, quam inconcussa tutela est, quā perennibus bonis celeste præsidium, implicantis mundi laqueis solui, in lucem immortalitatis æternæ, de terrena fece purgari. Nec ad hoc pretij, aut ambitu, aut manu opus est, vt hominis sūma vel dignitas vel potestas elaborata mole pariat; sed gratuitum de Deo munus, & facile est: vt sponte Sol radiat, dies illuminat, fons rigat, imber irrorat; ita se Spiritus celestis infundit, postquam auctorem suū cælum intuens anima cognouit, Sole altior, & hac omni terrena potestate sublimior, id esse incipit, quod esse se credit. Tu tantum, quem iam spiritualibus castris cælestis militia signauit, tene incorruptam, tene sobriam religiosis virtutibus disciplinam. Sit tibi vel oratio assidua, vel lectio: nunc cum Deo loquere, nunc Deus tecum. Ille te præceptis instruat, ille disponat: quem ille diuitem fecerit, nemo pauperem faciet, &c. *S. Cyprianus l. 2. epist. 2.*

Pacem

Pacem cordis habere non poterit, qui
iustus opere non fuerit.

DVÆ sunt amicæ Iustitia & Pax. Tu forte vnum 26
vis, & alteram non facis: nemo enim est, qui non
velit pacem, sed non omnes volunt operari iusti-
tiam. Interroga omnes homines: Vis pacem? vno
ore respondebit tibi genus humanum: Opto, cu-
pio, amo, volo. Ama iustitiam, quia duæ amicæ
sunt Iustitia & Pax; ipsæ se osculantur. Si amicam
pacis non amaueris, non te amabit ipsa pax, nec
veniet ad te. *S. August. super Psal. 84.*

Frequenter Deus visitat cor tranquil-
lum.

DEVS frequenter visitat, & libenter inhabitat 27
tranquillitatem cordis, & otium quietæ mentis: *Psal. 79.*
quoniam pax est, & in pace factus est locus eius.
S. Bernard. de interiori domo, c. 5.

Pro qualitate abnegationis pax in corde
possidetur.

QUANTVM te ipsum, & omnia deseris, & exis, 28
tantum, & non plus, neque minus, Deus cum o-
mnibus diuitiis suis intima tua ingreditur; quan-
tumque moreris tibi ipsi, tantum intra te viuit
Deus. Quidquid igitur habes, & potes, totum pro
tui abnegatione impende; sicq; & non aliter, vera
pace perfrueris: quam etiam, vt pote in Deo for-
matam, atque fundatam, nemo facile turbare
pote-

k

pote-

poterit, &c. Io. Rusbrochius lib. de precipuis quibusdam virtutibus. c. 4.

De eodem.

- 29 **VTINAM** Deus solus occuparet interiora tua. Nam, quamdiu omnibus aliis cor tuum non fuerit expeditum, quamdiu alicui rei transitoria adhaeris, quamdiu tuam magis, quam Dei, voluntatem amaueris, non poteris eidem Domino perfectius coniungi. Beatus ille, qui ab omnibus intus nudatus, qui neque propter damna indigne perturbatur, neque propter commoda insipienter euanescit, qui omnia inaequalia aequali fert animo, qui se derelinquere, & vt ita dicam, penitus egredi didicit; qui denique per perfectam sui abnegationem ad perfectam caritatem peruenit. Quantam enim putas pacem talis possidebit? nimirum tantam, vt ea nullo sermone explicari possit. Vsq; adeo profuse diuinæ consolationis torrens interdum intima aliquorum, qui eiusmodi sunt, influit, vt ipsi illum vix sustinentes veluti cogantur subducere sese, & exclamare, atque dicere: Domine, contine vndas gratia tua, &c. O pacem iucundam, quamens ad interiora rapitur, & omnium rerum externarum oblita feliciter conquiescit in Domino! O pacem amabilem, per quam, & in qua spiritus seipsum super gressus, atque in diuitias ineffabilis gloriae absorptus, totus in Deum transit! Felix, terque, quaterque, illa anima, quæ in sinu sponsi sui ad hunc modum saepe confoueri, & inter amplexus dilecti

dilecti sui hoc pacto frequenter obdormire me-
retur, &c. *Ludo. Blosius in canone vite spiritualis. c. 14.*

Ex humilitate nascitur animi tranquillitas.

Qui in verbo humilis non est, &c. *Vt sup. §. proximo de humilitate, n. 30.*

Pax vitæ præsentis & diligi debet, & contemni.

PACEM relinquo vobis, pacem meam do vobis, relinquo transitoriam, do mansuram. Si ergo in eam cor, quæ relicta est, figitur, nusquam ad illam, quæ danda est, pervenitur. Pax ergo præsens ita tenenda est, ut & diligi debeat, & contemni; ne, si immoderate diligitur, diligentis animus in culpa capiatur. *S. Gregor. Pastor. p. 3. admon. 23.*

Pax, & mansuetudo, characteres animæ piæ.

S. Basilii.

Conscientiæ bonæ epitheta.

CONSCIENTIA bona, titulus religionis, templum Salomonis, ager benedictionis, hortus deliciarum, reclinatorium aureum, gaudium Angelorum, arca fœderis, thesaurus regius, aula Dei, habitaculum Spiritus sancti, liber signatus etiam clausus, & in die iudicij aperiendus. Nihil enim in hac vita securius, nihil iucundius possidetur

bona conscientia. *S. Bernard. de cons.*

cap. penultimo.

k 2

Do

De Silentio Sacerdotum.

§. V.

SUMMARIVM.

QVI moderatur labia sua, prudentissimus, & doctus est, & custodit ab angustiis animam suam. 1. 2. 3. 6. 7. 14.

Qui nescit tacere, similis est urbi sine murorum ambitu, & patet iaculis inimici. 4. 26.

Et est ignorans sui, & aliorum. 28.

Qui autem nouit tacere, nouit & dicere. 15.

Omnis labor hominis in ore eius. 5.

Fortitudo autem eius in silentio, & spe. 8.

Per illud melius vincitur iniquus, quam per verba. 23.

Sit homo velox ad audiendum, tardus autem ad loquendum. 9.

Silentium est primus discipline actualis ingressus. 10.

In illo virtutes omnes conuiescunt. 16.

In illo esse otiosum, peccatum est. 17.

Vir tacitus, Philosophia filius. 14.

Difficilius tacere, quam loqui. 16.

Audit Deus tacente lingua pias cogitationes, & cordis clamorem. 18. 19.

Iusti enim vita habet linguam suam. 20.

Lingua debet esse menti subdita. 11. 12.

Per eam enim cor euacuatur. 13.

Nihil temere dicendum, maxime coram imperitis. 24.

Neque vnde possit propria aestimatio augeri. 12.

Neque

Neque solum mala non proferenda, sed ne recta quidem inordinate. 21.

Ideo in locutione tria seruanda, vnde quatuor commoda proueniunt. 22.

Sacerdos nugas proferens, blasphemus & sacrilegus est. 25.

Ociosum verbum quid. 26.

Silentij epitheta. 30.

Commendatio. 31.

De miro silentio monachorum Egyptiorum. 32.

Qui moderatur labia sua, prudentissimus est. 1
Prou. 10.

Qui moderatur sermones suos, doctus & prudens est. Prou. 17. 2

Qui custodit os suum, & linguam suam, custodit ab angustiis animam suam. Prou. 21. 3

Sicut vrbs patens, & absque murorum ambitu, ita vir, qui non potest in loquendo cohibere spiritum suum. Prou. 25. 4

Omnis labor hominis in ore eius. Eccl. 6. 5

Verba sapientium audiuntur in silentio. Eccl. 9. 6

In multis esto quasi inscius, & audi tacens simul & quærens. Eccl. 32. 7

In silentio, & in spe erit fortitudo vestra. Isa. 30. 8

Sit autem omnis homo velox ad audiendum, tardus autem ad loquendum. Iac. 1.

Silentium est primus disciplinæ actualis ingressus. 9

OBSERVA, ne studium lectionis, ac desiderij tui labor 10

labor vana elatione cassetur, vt indicas summum
 ori tuo silentium: hic est enim primus disciplinæ
Ecl. 6. actualis ingressus. Omnis quippe labor hominis
 in ore ipsius. Et, vt omnium seniorum instituta,
 atque sententias intento corde, & quasi muto ore,
 suscipias, ac diligenter in tuo pectore condens, ad
 perficienda ea potius, quam ad docenda, festines.
Cass. Coll. 14. c. 9.

Lingua sit menti subdita.

11 IUGVM sit verbis tuis, & statera, hoc est, humili-
 tas, atque mensura, vt lingua tua menti subdita sit,
 &c. *Vt sup. c. 3. §. 2. de grauitate, num. 24.*

De eodem: quodq; nihil dicendum, vnde
 possit augeri propria æstimatio.

12 ANTEQVAM verba proferas, bis ad limam veni-
 ant, quam semel ad linguam, &c. Et loquens nihil
 dicas, vnde multum eruditus, multumue religio-
 sus possis putari. *S. Bernard. in Speculo monachorum*
Et vide sup. cap. 8. §. 1. de modestia in familiaribus
n. 10.

Per linguam cor euacuatur.

13 LINGVA, modicum membrum est; sed, nisi ca-
 ueas, maximum malum: tenuis est, & lata, aptissi-
 mum vacuandis cordibus instrumentum. *Idem S.*
Bernard. serm. 17. de triplici custodia, &c.

Vir tacitus, philosophiæ filius, plurimam
 semper sapientiam possidet.

14 *S. Climacus gradu. 4. de obed.*

Illo

Ille Sacēdos scit recte dicere, qui & ordinate nouit tacere.

S. Gregorius. Moral. l. 30. c. 7.

15

In silentio virtutes conuiuiscunt: difficilius, tacere, quam loqui.

In silentio est virtutum reliquarum otium, &c. Tacere, quam loqui, difficilius. Scio plerosque, qui, cum tacere nesciant, &c. Est fructuosum, & negotiosum silentium. *S. Bernardus de ordinē vitæ.*

16

In silentio fui otiosus, quod est maximū peccatum.

Idem S. Bernardus Meditationum. c. 11.

17

Audit Dominus cogitationes pias, etiam si lingua taceat.

FIDELIUM, atque deuotæ mentis clamor affectus est, qui non tantum sermone promitur, sed magna cordis intentione profertur. Clamabat enim populus Iudæorum, murmurans, & non exaudiebatur à Domino: tacebat Moyses, & Dominus ei dicebat: Quid clamas ad me? scilicet, quoniam illas cogitationes audit altissimus, quæ pia intentione deuoluuntur? Additum est, In toto corde meo. ne putares aliud cogitandū, quando clamatur ad Dominum: in sola enim religiosa cogitatione totus debet spiritus occupari, ne mens diuisa effectum nequeat impetrare, quem postulat. *Cassiodor.*

Exo. 14

Psal. 118

super Psal. 118.

k 4

Do

De eodem: ac de cordis clamore.

- 19 CLAMOR ad Dominum, qui fit ab Oratoribus, si sonitu vocis corporalis fiat, non intento in Deum corde, quis dubitet inaniter fieri? si autem corde, etiam silente corporis voce, alium quemlibet hominem potest latere, non Deum. Siue ergo cum voce carnis id opus est, siue cum silentio ad Dominum cum oramus, corde clamandum est. Est autem clamor cordis magna cogitationis intentio: quæ cum est in oratione, magnum exprimit desiderantis, & petentis affectum, vt non desperet effectum. Tunc porro in toto corde clamat, quando aliunde non cogitatur. *s. August. super Psalm. 118. concione. 29. Vide Rabanum de institutione clericorum, c. 48.*

Iusti vita habet linguam suam.

- 20 EXAUDI, Domine, iustitiam meam, intende voci deprecationis meæ. Apud Dominum certum est habere iustitiam vocem suam, qui res tacitas intelligentiæ suæ virtute cognoscit. *Idem s. August. super Psal. 16.*

Non solum mala non proferenda, sed ne recta quidem nimie, & inordinate.

- 21 SIT rector discretus. *Vt sup. cap. 7. §. 1. de doctrina, n. 29.*

Tria

**Tria in locutione seruanda, vnde quatuor
commoda proueniunt.**

In locutione tria sunt seruanda. Primo, vt tar- 22
dus sis ad loquendum; secundo, circumspēctus;
tertio, breuis, &c. Et ita cautus, & peritus in verbis,
sicut avarus in nummis suis, &c. Et quadruplex ei
bonum proueniet, qui cauebit à peccato vanilo-
quij: quia intellectus eius magis profundabitur,
& sublimabitur; sicut aqua conclusa, quæ nullum
exitum habet, per quem effluat, crescit in altum:
item quod loquetur magis habebitur authenti-
cum, sciant eum cum maturitate loqui, & non le-
uiter effundere sua verba: item singularē gratiam
meretur in cælo: item vitabit peccatum multilo-
quij. *S. Bonau. de processu S. religionis. c. 1. & de perfe-
ctione vitæ. c. 4. S. Isidorus de summo bono l. 2. c. 29.*

**Malus homo melius vincitur silentio,
quam verbis.**

MALVM hominem melius potest tacendo Sa- 23
cerdos vincere, quam respondendo: quia malitia
non instruitur sermonibus, sed excitatur. Ideo
Dominus tacendo compescere studuit, quos re-
spondendo non compescuit. *S. Chrysost. super Mat-
thæum, c. 7.*

**Nihil temere effundendum, maxime co-
ram imperitis.**

SI apud imperitos sermo de aliquo præcepto 24
inciderit, maxima ex parte taceto: magni enim

periculi est, statim euomere, quod non concoxeris. Quod si quis dixerit: Te nihil scire, tuq; commotus non fueris, tum scito rem esse inchoatam: nam & oues non fenum afferunt opilionibus, ac demonstrant quantum commederint; sed pastu intra se concocta extra ferunt lanam, & lac. Et tu igitur ne verba celeriter ostendas imperitis; sed opera, quæ concoctionem verborum sequuntur. *Epictetus in Enchiridio. c. 69.*

Sacerdos nugæ proferens, blasphemus & sacrilegus est.

- 25 INTER sæculares nugæ nugæ sunt, in ore Sacerdotum blasphemix. Consecrasti os tuum Evangelio: nugis igitur iam os aperire, illicitum est, assuescere vero nugæ loqui, sacrilegum est. Labia Sacerdotis, ait Propheta, custodiunt scientiam, & ex ore eius requirunt legem. non nugæ, aut fabulas. *S. Bernardus de consider. l. 2.*

Otiosum verbum quid.

- 26 OTIOSVM est verbum, quod aut ratione iustæ necessitatis, aut intentione piæ utilitatis caret. *S. Gregor. in Pastor. p. 3. c. 15. S. Basilii in reg. breu. respons. 23* Item est, quod sine necessitate dicitur proferentis, aut utilitate audientis. *S. Bonau. opusculo de perfectione vite, c. 4.*

Qui otiosa verba non reprimat, ad noxia cito transit.

- 27 *S. Isidorus de Soliloquiorum. c. 31. In norma viuendi, c. 6. S. Gregor. in Pastor. p. 3. c. 15. S. Bernard. de ord. vite.*

Loquax

Loquax ignorās est sui ipsius, & aliorum :
 è contra tacitus.

QVI peccata cognoscit, continet linguam su- 28
 am: qui vero loquax est, nondū seipsum, vt oportet, agnuit. Studiosus silentij appropiat Deo, ipsiq; iugiter in abdito cordis assistens illustratur ab eo, &c. Loquacitas ignorantiae est certum argumentum, &c. *S. Climacus gradu 11. de loquacitate. S. Greg. Pastor. p. 3. c. 15.*

Loquax, sicut vrbs sine muris, patet iaculis inimici.

QVIA murum silentij non habet, patet inimici 29
 iaculis ciuitas mentis; &, cum se per multa verba extra semetipsam eijcit, apertam se totam aduersario ostendit, quam ille tanto sine labore superat, quanto & hæc eadem, quæ vincitur, contra semetipsam per multiloquium pugnat: Sicut vrbs patens, & absque murorum ambitu; ita vir qui non potest in loquendo cohibere spiritum suum. *S. Greg. d. p. 3. c. 15. S. Bonau. in Phar. l. 3. c. 3. de multiloq. Pro. 25.*

Silentij epitheta.

TACITVRNITAS in oratione mater est oratio- 30
 nis, captiuitatis reuocatio, ignis amoris diuini obseruatio, cogitationum diligens inspectio, specula hostium, carcer luctus, laeymarum amica, memorie mortis operatrix, suppliciorum pictor, iudicij indagatrix, sagax mæroris subministratrix, inimica fiducia, quietis coniux, ambitiosæ doctrinæ aduersatrix, scientiæ adiectio, speculationis opifex,
 secre-

secretus in Deum profectus, occultus ascensus,
s. Climacus gradu XI. de loquacitate.

Silentij commendatio.

- 31 O VALIDVM scutum circumspectę munitio-
 silentium! O fidissimum stabilitatis fundamen-
 tum, quo si quis potuerit stare, lubricum verbi ti-
 mere non possit! Multi enim, etiam stabili corde
 firmati, incauti tamen, sermonis fluctuantis et
 errore sæpe ceciderunt. *s. Ambros. super Psalm. 38.*

De miro Ægyptiorum monachorum si- lentio.

- 32 CVM solemnitates, quãs Ægyptij Synaxes vo-
 cant, celebraturi conueniunt, tantum à cunctis
 silentium præbetur, vt cum a in vnum tam innu-
 merosa fratrum multitudo conueniat, præter il-
 lum, qui consurgens in medio Psalmum decantat,
 nullus hominum penitus adesse credatur. Ac præ-
 cipue cum consummatur oratio, in qua non spu-
 tum emittitur, non excreatio obstrepit, non tussis
 intersonat, non oscitatio somnolenta dissutis ma-
 lis, & hiantibus trahitur, nulli gemitus, nulla suspi-
 ria etiam adstantes impeditura promuntur, nulla
 vox absq; Sacerdotis precem concludentis audi-
 tur; nisi forte hæc, quæ per excessum mentis clau-
 stra oris effugerit, quæq; insensibiliter cordi sub-
 repserit, immoderato scilicet, atq; intolerabili spi-
 ritus feruore succensa, dum ea, quæ ignita mens
 in semetipsa non præualet continere, per ineffa-
 bilem quendam gemitum ex intimis pectoris sui

con-

conclauibus euaporare conatur, &c. *Cassianus l.*
2.c.10.

In vnum tam innumerosa fratrum multitu-
do] Pluris fiet tam stupenda silentij observatio, si
consideretur in illis *Aegypti cœnobis plusquam quin-*
que millia fratrum intra vnum cœnobium ab vno Ab-
bate regi, vt auctores sunt idem Cassianus l.4. c.1. S. Ba-
silius in reg. fus. interrog. 35. S. Bonau. de reformatione
animæ, l.2.c.23.

De temporalium Contemptu.

§. VI.

SUMMARIUM.

SACERDOS moueri non debet temporalibus
pœnis, quas vulgus formidat, & pati-
tur. 1.

Nec laudibus, aut vituperiis, & quare. 25. 26. 27. 28.

Nec vulgi querelis, quando veram excusationem non
admittit. 24.

Sed potius contemnere debet omnia, qui semel Deum
pragustauerit. 29. 30.

Bona videlicet temporalia, terrena, & vana, & vitam
ipsam. 3. 4. 5. 6. 7. 9. 10. 30.

Tum etiam propinquos, amicos, & domesticos. 2. 14.
15. 16.

Et aduersa quæq; despiciere, & prospera formidare. 17.

Ignominia eius est, propriis studere diuitiis. 18.

Nudus

Nudus Sacerdos, totius mundi est Dominus. 8.

Arduum est, praesentia contemnere. 19.

Contemnenda tamen. 10. 11. 12. 13.

Quae qui contempserit, tristitiam effugiet. 20.

Verus philosophus diuitias contemnit. 21.

*Anima quanto delectatur infimis, tanto arcetur à sum-
mis; & è contra. 22. 23.*

Quae extra nos, nihil ad nos. 31.

Corporis epitheta. 30.

1 OMNIS domus Israël plangat incendiū, quod Dominus suscitauit: Vos autem non egredimini fores tabernaculi, alioqui peribitis; oleum quippe sanctae vnctionis est super vos. *Leuit. 10.*

2 Leui ait: Perfectio tua, &c. Qui dixit patri suo, & matri suae: Nescio vos. & fratribus suis: Ignoro illos. & nescierunt filios suos. hi custodierunt eloquium tuum, & pactum tuum seruauerunt. *Deuter. 33.*

3 Loquimini de me coram Domino, & coram Christo eius, vtrum bouem cuiusquam tulerim, aut asinum, si de manu cuiusquam munus accepi: & contemnam illud hodie, restituamque vobis. *1. Reg. 12. Simile de Moysse Num. 16. de S. Paulo Acto- rum 20.*

4 Nolite declinare post vana, quae non proderunt vobis, neque eruent vos, quia vana sunt. *1. Reg. 12.*

5 Cuncta subiacent vanitati, & omnia pergunt ad vnum locum: de terra facta sunt, & in terram pariter reuertentur. *Eccl. 3.*

Nolite

Nolite possidere aurum, neque argentum, ne- 6
que pecuniam in zonis vestris: non peram in via,
neque duas tunicas, neque calceamenta, neq; vir-
gam, &c. Dico autem vobis amicis meis: Ne ter-
reamini ab his, qui occidunt corpus, & post hæc
non habent amplius quid faciant. *Matt. 10. Luc. 12.*

Nihil vereor: nec facio animam meam pretio- 7
sorem quam me, dummodo consummem cur-
sum meum, & ministeriū verbi, quod accepi à Do-
mino Iesu, testificari Euangeliū gratiæ Dei. *Act. 20.*

**Nudus Sacerdos totius mundi dominus
est.**

NVDITAS rerum omnium curarum est deposti- 8
tio, securitas vitæ, viator omnibus impedimentis
liber, mæroris alienatio, mandatorum fides; nu-
dus Sacerdos mundi totius est Dominus. *s. Clima-
cus gradu. 16. de Avaritia.*

Clericus sæcularia contemnere debet.

CLERICVS, qui Christi seruit Ecclesiæ, interpre- 9
tetur primo vocabulum suum; &, nominis defi-
nitione probata, nitatur esse, quod dicitur. Si enim
κλῆρὸς Græce, Sors Latine appellatur, propterea
vocantur Clerici, vel quia de sorte Domini sunt;
vel quia Dominus, sors, id est, pars clericorum est.
Qui autem vel ipse pars domini est, vel Dominum
partem habet, talem se exhibere debet, vt ipse pos-
sideat Dominum, & possideatur à Domino. Qui
Dominū possidet, cum Propheta dicit: Pars mea
Dominus. nihil extra Dominum habere potest. *Psal. 19.*
Quod

Quod si quippiam aliud habuerit præter Dominum, pars eius non erit Dominus: verbi gratia, si aurum, si argentum, si possessiones, si variam suppellectilem, cum istis partibus non dignatur Dominus fieri pars eius. Si autem ego pars Domini sum, & funiculus hæreditatis eius, nec accipio partes inter cæteras tribus; sed, quasi Leuita, & Sacerdos, viuo de decimis; &, altari seruiens, altaris oblatione sustentor, habens victum, & vestitum, his contentus ero, & nudam crucem nudus sequar.
S. Hieron. Ad Nepotian. 12. q. 1. c. eod.

Sacerdos terrena despiciere tenetur.

10 SI Sacerdos pastor est, & populus oues, dignum est, vt in nullo appareat ouibus pastor dissimilis. Si instar mei, qui ouis sum, pastor meus, & ipse incuruus graditur, vultum gerens deorsum, & terram semper respiciens, & soli ventri mente ieiunus pabula quæritans, in quo discernimur? Væ, si venerit lupo, non erit qui præuideat, qui occurrat, qui eripiat. Decet ne pastorem, more pecorum, sensibus incubare corporeis, hære infimis, inhiare terrenis; & non potius erectum stare, vt hominem, cælum mente suspicere, quæ sursum sunt quærere, & sapere, non quæ super terram? *S. Bernardus epist. 42. ad Episcopum Senonensem.*

De eodem.

11 BEATVS Sacerdos, qui peregrinationis suę tempora casta sobrietate transcurrit, & in iis, per quæ necesse est eum ambulare, non remanet, vt hospes magis,

magis, quam Dominus terrenorum, nec affectibus sit innexus humanis, nec promissionibus desit diuinis. *S. Leo serm. II. de Quadragesima.*

De eodem.

NE nos terrenorum occupent species, nec ad se contemplationem nostram à caelestibus terrena deflectant: pro transactis habeantur, quæ maxima ex parte iam non sunt; & mens intenta mansuris ibi desiderium suum figat, vbi, quod offertur, æternum est. *Idem S. Leo serm. I. de resurrectione Domini.*

De eodem.

CONTEMNE viuens, quæ post mortem habere non poteris. *S. Bernardus de modo bene viuendi, serm. 53.*

Sacerdos impediri non debet propin-
quorum affectu.

Nos, qui Christum induimus, & facti sumus, iuxta Apostolum, genus Regium, & Sacerdotale, non debemus super mortuos cõtristari, &c. Mors nostra peccatum est. Et, quod forsan crudele alicui videatur, sed fidei necessarium est, in eodem Leuitico scribitur, quo modo Sacerdos magnus ad patrem, matrem, fratresque, vel liberos mortuos prohibeatur accedere: ne videlicet anima, Dei sacrificiis vacans, & tota in illis mysteriis occupata, aliquo impediatur affectu. *S. Hieron. ad Paulam de obitu Blasilla.*

Altaris minister fugere debet domesticos, & amicos.

- 15 HÆC est vera Sacerdotis fuga, abdicatio domesticorum, & quædam alienatio carissimorum, vt suis se abneget, qui seruire Deo gestit, &c. Fugitans igitur est suorum sacri altaris minister. Vnde Dominus, quasi Principes Sacerdotum, formam
- Mat. 12. Leuitis in Euangelio dans suo dixit: Quæ est mater mea, aut qui sunt fratres mei? hoc est, nõ agnosco matrem, non recognosco fratres, ignoro proximos. Mater mea, & fratres mei ij sunt, qui audiunt verbum Dei, & faciunt. Solum ergo verbum Dei nouit minister, cum eos nouit, in quibus operatur Dei verbum, & ideo exul est mundi, fugitiuus corporis, fugitans passionum, qui abdicat se
- s. Re. 19. omnibus, vt solus remaneat, sicut Elias dixit: Et ego relictus sum solus. cum quo erat Christus. s. Ambros. de fuga seculi c. 2.

De eodem.

- 16 QVI natus est Spiritu, Spiritu consecutus est filium Dei fieri: tunc iam pudet cognationis, quæ est secundum carnem; & propinquos agnoscit, qui sunt propinqui Dei. s. Basilius in reg. fus. interrog. 32. & de constit. monast. c. 21.

Aduersa quæq; despicienda Sacerdoti, & prospera formidanda.

- 17 DISCANT Sacerdotes fauores mundi fugere, terrores minime timere, pro veritate aduersa diligere,

gere, prospera formidando declinare: quia & ista per tremorem sæpe cor inquinant, & illa per dolorem purgant, &c. Nam plerumque aduersitatis magisterio sub disciplina cor premitur: quod si ad regiminis culmen eruperit, in elatione protinus vsu gloriæ permutatur. Sic Saul, &c. *S. Gregor. Pastor. p. 1. c. 3.*

Ignominia Sacerdotis est, propriis studere diuitiis.

S. Hieron. ad Nepotianum. Et vide inf. p. 3. c. 7. Ne sit cupidus, Virum Catholicum, n. 9.

Arduum est, præsentia contemnerè.

ARDVVM est, consueta, ac præsentia relinquentem, ad superiora se potioraque conuertere: illa enim, quæ oculis cernimus, nimirum nos delectant; latentia diffidentiam pariunt; patentia autem sane mala sunt. bonum occultum iis, qui manifestis incumbunt: nec enim forma eius vlla, nec figura. *Mercurius Trismeg. in Pimandro c. 4.*

Si quis mundum omnino odit, hic tristitiam effugit.

S. Climacus gradu 2. de vacuitate affectionum.

Verus philosophus diuitias contemnit.

CRATES ille Thebanus, homo quondam ditissimus, cum ad philosophandum Athenas pergeret, magnum auri pondus abiecit; nec putauit se posse & virtutes & diuitias simul possidere. Nos, suffarcinati auro, Christum pauperem sequimur,

l 2 & sub

& sub prætextu eleemosynę, pristinis opibus incubantes, quomodo possumus aliena fideliter distribuere, qui nostra timide referuamus? *S. Hieron. l. 2. c. 2. Gloria.*

Quanto anima delectatur infimis, tanto arcetur à summis: & è contra.

- 22 **Esse quidem anima sine delectatione non potest.** Nam aut delectatur infimis, aut summis: & quanto altiore studio exercetur ad summa, tanto maiori fastidio torpescit ad infima; quantoq; acriori cura inardescit in infimis, tanto tempore damnabili frigescit à summis. *S. Gregor. Moral. l. 18. c. 8.*

De eodem.

- 23 **MENTES** Sanctorum transitoria cuncta despiciunt, & sub se labi, quidquid superbit, quidquid præterit, contemplantur; & quasi in quodam rerum vertice constitutę, tanto sibi omnia subesse conspiciunt, quanto semetipsas verius auctori omnium subdunt: atque inde cuncta transcendunt, vnde creatori cunctorum vera se humilitate substernunt. *Idem Moral. l. 26. c. 13.*

Contemnendū vulgus, quando non vult excusationem nostram admittere.

- 24 **TE** non oportet vulgus contemnere, quin potius suspiciones prauas, statim atq; exortę illę fuerint, intercidere; blande item appellare eos, qui te simulauerint, vt illi etiam iniquissimi sint, ac nihil prorsus omittere earum rerum, quę prauam de te opinionem delere possint: sin vero, omnia cum

præ-

præstiterimus, noluerint qui nos accusant quiescere, tum demum contemnere eos licebit. Quandoquidem, si quis ob populi dicta, & c. *vt sup. c. 4. §. 2. de Constantia, si quis ob populi, n. 10. S. Chryf. de Sacerdotio l. 5. S. Augustinus ep. 137. Vide optimam epistolam Sixti Papæ 3. S. Gregor. II. q. 3. c. inter verba. c. in cunctis. optimam eiusdem epistolam 39. l. 9.*

Contemnendæ laudes simul, & vituperia,

QVI aliorum edocendorum curam susceperit, **25**
is ne de aliorum laudibus dependeat, neue ab aliis animum despondeat. *Vt sup. c. 1. §. 2. de intentionis puritate, n. 14. & n. 15.*

De eodem.

CONTEMNE laudem hominum, non exquiras **26**
si quis te laudet, aut si quis te vituperet: laus te non seducat, nec vituperatio frangat. Qui laudem non appetit, nec contumeliam sentit. *S. Bernardus de modo bene viuendi serm. 38. de interiori domo c. 38. Vide sup. c. 4. §. de Constantia, à cap. non carebis, n. 11.*

De eodem.

QVID QVID de te dictum fuerit, id ne curato: id **27**
enim non iam tui est arbitrij. *Epictetus in Enchiridio, c. 34. Si quis nunciarit, quendam tibi maledicere, ne refuta quæ sunt dicta; sed responde, eum nescisse cætera tua vitia: nam alioqui non illa solum fuisse dicturum. Idem, c. 48.*

Adulatio statim reijcienda: & quare.

ADVLATIO, si vel ad tempus patienter suscipi- **28**
tur,

tur, augetur, & paulisper demulcet animum, vt à rigore suæ rectitudinis mollescat in delectatione sermonis; sed ne crescere debeat, statim est & sine mora ferienda. *S. Gregor. homil. 2. super Ezechielem.* Quia honores eos, quos viri largiuntur, nisi quis magna cum animi constantia admiserit, morbis duobus contrariis capitur: quorum alter est adulationis seruitus, alter arrogantiae amentia, dum huic sui adulatoribus, palpatoribusque sese submittere, huic propter honores illos, quos illi deferunt, aduersus tenuiores cristas tollere, atque adeo in fastidij, aut contumaciæ barathrum præceps ferri cogitur. *S. Chrysof. de Sacerdotio l. 6.*

Omnia contemnenda illi, qui Deum prægustauerit.

- 29 Si qui se Dei cognitioni dedicant, nec ipsi vulgo placent, nec vulgus illis, insanire demum putantur, risumque reportant; interdum etiam odio habentur, contumeliis afficiuntur, vitæque priuantur, &c. Verumtamen homo Deo deuotus, quamprimum diuinam prægustauerit visionem, obliuioni reliqua omnia tradit, atque etiam, quæ reliquis hominibus mala sunt, huic vt bona contingunt consulenti prudenter, & ad scientiam singula referenti, quodque mirandum est, mala semper in bona penitus conuertenti. *Mercurius Trismeg. in Pimandro,*

cap. 9.

Pro-

Proprium corpus necessario contemnen-
dum ad cælestium contemplationem.

In primis oportet vestem, quam circumfers, ex- 30
nere, indumentum inscitie, prauitatis fundamen-
tum, corruptionis vinculum, velamen opacum,
viam mortem, sensituum cadauer, sepulcrum
circumuertile, domesticum denique furem, qui,
dum blanditur odit, dum odit inuidet. Huiusce-
modi est, quo circumtegeris, umbraculum inimi-
cum. Ad seipsum te deorsum raptat, ne forte con-
spiciens veritatis decorem, atque proximum bo-
num, huius oderis prauitatē; neue huius insidias,
quas in te assidue machinatur, aliquando præsen-
tias. Hoc aciem interiorum sensuum hebetat, &
obtundit, crassa illam materia suffocat, abomina-
bili fastidiosaque ebriat voluptate, ne audias um-
quam, neue perspicias ea, quæ iure & audienda
sunt, & in primis inspicienda. *Idem Mercurius in
eodem Pimandro, c. 7.*

Quæ extra nos, nihil ad nos.

MEMENTO, si ea, quæ natura seruiunt, libera 31
putaris, & aliena pro tuis habueris, fore, vt impe-
diaris, lugeas, perturberis, Deos hominesque ac-
cuses: si id solum tuum existimaris, quod tuum
est, aliena vero quæ aliena sunt, te nemo coget
umquam, nemo impediet, neminem accusa-
bis, neminem criminaberis, nihil ages inuitus,
nemo te lædet, inimicum non habebis, neque
enim vllam calamitatem accipies. *Epicletus in*

Enchiridio c.3. Quisquis igitur liber esse volet, neque cupiat quidquam, neq; auerſetur eorum, quæ penes alios ſunt. Sin minus, ſeruire neceſſe erit. *Idem c.20.* Te quidem alius non lædet, niſi ipſe velis: tum autem læſus eris, cum telæſum eſſe exiſtimaris. *Idem c.37.*

Vide de hac materia totum librum Eccleſiaſta. S. Baſilium in reg. fuſ. c.32. & de conſtitut. monaſt. c.21. & ſerm. de abdicatione ſæculi. Tertullianum de fuga in perſecutione. S. Ambroſium de fuga ſæculi. S. Auguſtinum de contemptu mundi tom. 9. & ep. 36. 38. 39. 45. 180. de fuga in perſecutione. S. Iſidorum de contemptu mundi. S. Bernardum de mutatione aquæ in vinum ſerm. 2. S. Bonauenturam de contemptu ſæculi ad fin. tom. 1. S. Laurentium Iuſtinianum de contemptu mundi. Cardinalem Petrum Damianum de contemptu ſæculi.

Exemplum Caſſiani coll. 24. c. 9. & ſup. hoc cap. §. 2. de Patientia, & §. 3. de Humilitate.

